

## Conceptul de delocutivitate

Prof. Dr. Mariana Tuțescu și lect. Dr. Anca-Marina Velicu

### 1. Conceptul benvenistian de delocutivitate

Noțiunea de **derivare delocutivă** a fost inițial definită, în Benveniste 1958<sup>1</sup>, ca derivare morfologică (probabil: de tip diacronic), pe domeniul verbal : **verbele delocutive**, numite astfel prin analogie și opoziție cu **denominativele** (derivate dintr-un nume) și **deverbativele** (derivate dintr-un verb) sunt verbe derivate dintr-o locuțiune.

Sensul verbelor delocutive este „a spune (cuiva): « X »”, X o **locuțiune/ formulă**.

Exemple date:

*Salutare*<sub>V</sub> (lat.) – derivat morfologic nu din *salus*, *-tis*<sub>N</sub> („semn nominal”), ci din locuțiunea de discurs *salus!* care exprimă o urare („salutem’ alicui dicere”).

*Bisser*<sub>V</sub> (fr) = „a striga « bis! »”. *Tutoyer*<sub>V</sub>, *vouvoyer*<sub>V</sub> (fr) = „a spune « tu/ vous („Dvs”) »”.

*Pester*<sub>V</sub> (fr.) = „a spune « Peste!» (literal: „ciumă”. Sens actual: „la naiba”).

*To okay*<sub>V</sub> (amer.) = „a spune ,OK’ ”, *to yes*<sub>V</sub> (amer.) = „a spune ,yes’ ”; *to hail*<sub>V</sub> (engl.) = „a striga ,hail!’ („salutare!”)”, *to encore*<sub>V</sub> (engl.) = „a striga ,encore’ (fr. „încă o dată”) ”.

De notat că, pentru Benveniste :

- termenul de **locuțiune** se referă nu la o lexie complexă centrată pe verbul *dire* (= „a spune”) în accepțiunea morfologică uzuală, ci la o **formulă prin care se realizează o „activitate discursivă”** (urare, adresare, înjurătură, cerere, mulțumire etc.) ;
- această formulă este ea însăși un **semn lingvistic dotat cu semnificație convențională** (ceea ce exclude ca posibile baze onomatopeele sau interjecțiile).

Astfel definite, delocutivele se singularizează prin două caracteristici majore:

- faptul de a fi „semne ale limbii” derivate dintr-o „locuțiune a discursului”.
- faptul de a se afla, cu baza lor nominală, în relația „A SPUNE”, și nu în relația „A FACE” (spre deosebire de verbele denominative).

---

<sup>1</sup> BENVENISTE, Émile (1958) – „Les verbes délocutifs”, in Anna G. Hatcher & K. L. Selig (eds.), *Studia philologica et litteraria in honorem Leo Spitzer*, 57-63, Bern: Francke. Reluat în: Benveniste 1966: 277-285.

## 2. Posteritatea acestui concept

### 2.1. Delocutivitate și performativitate

Posteritatea conceptului benvenistian de delocutivitate cunoaște un moment esențial prin intervenția lui Oswald Ducrot, care îl reformulează explicit prin prisma conceptului austinian de performativitate (Austin 1962): „un verb *A* este delocutiv dacă este derivat dintr-o expresie *A'* și are sensul de „a realiza acțiunea pe care o realizezi pronunțând *A'*” – cf. *saluer* (= „dire: Salut!”), *remercier* (= dire: *Merci!*), *bisser* (= „dire: *Bis!*”)... Tot astfel vom defini *promettre* ca „a face acțiunea pe care o efectuezi când spui *Promit*, *contrer* ca „a face acțiunea pe care o efectuezi când spui #*Contrez*”<sup>2</sup> (Ducrot 1972: 73, traducerea noastră).

Prin ce se distinge această abordare a delocutivității?

Contrar concepției benvenistiene, derivarea delocutivă nu mai este acum înțeleasă ca derivare morfologică ci ca **derivare pur semantică**, verbului delocutiv atribuindu-se o **semnificație de tip ilocuționar** – vezi trecerea, sub influența lecturii lui Austin, de la parafraza „a spune *X*” (unde *X* este o locuțiune<sup>3</sup>), la „a face ceea ce se face spunând *X*”. După cum se știe, Austin numește *ilocuționar* actul savârșit prin faptul însuși de a spune ceva.

În această versiune (Ducrot 1972), în care **sensul performativ** este **derivat din folosirea performativă**, delocutivitatea este înțeleasă ca **mecanism operațional în sincronie** – ceea ce era menit să dea seama de faptul că, spre exemplu, formula performativă *Je promets* („promit”)<sup>4</sup> nu preexistă verbului *promettre* („a promite”); dimpotrivă, în măsura în care bazele formulare *Bis!*, *Salut!*, *Merci!* există, în limba franceză, independent de verbele corespunzătoare, derivarea delocutivă benvenistiană putea fi înțeleasă ca mecanism operațional în diacronie.

Ducrot 1975 (articol reluat în Ducrot *et alii* 1980) reia problema raportului dintre sincronie și diacronie, în derivarea delocutivelor, propunând o soluție de compromis, ce combină mecanisme structurale (operaționale în sincronie: folosirea metaforică a unui verb de sens non performativ, ca origine a formulei performative<sup>5</sup>) și mecanisme diacronice (pentru derivarea unui nou verb, de sens performativ).

Distincțiile pertinente în abordarea ilocuționară a delocutivității propusă în Ducrot 1975 sunt următoarele:

- **enunțuri (sau: expresii) performative/ verbe performative** : sunt definite ca enunțuri (sau: expresii) performative performativele explicite în sensul lui Austin 1962 (*Je te promets de...*, *Je te permets de...*, *Je t'ordonne de...*), iar ca verbe performative, verbele care pot servi drept verbe principale în enunțuri performative (*promettre*, *permettre*, *ordonner...*);
- **utilizare performativă/ sens performativ**: utilizarea performativă (fr. *usage performatif*) este definită la nivel discursiv, ca folosire a unui verb

<sup>2</sup> În limba română, la bridge, formula uzuală este: *Contra* (vs *Contrez*). Am marcat în text prin « # » caracterul non atestat al performativului explicit.

<sup>3</sup> În sensul precizat în secțiunea precedentă.

<sup>4</sup> Adică, în terminologia autorului : « folosirea performativă » a verbului *promettre*.

<sup>5</sup> « Enunț performativ », în terminologia autorului.

performativ într-o expresie performativă (folosirea verbului *promettre* în enunțuri la persoana 1 - indicativ prezent, ca: **Je vous promets de déposer le texte avant le terme limite**), spre deosebire de utilizarea sa non performativă (folosirea aceluiași verb, în enunțuri ca: *Elle lui a promis de déposer le texte avant le terme limite*); sensul performativ, însă, va fi definit la nivel lexemic, ca „semnificație a unui verb performativ, în utilizare non performativă, identică cu semnificația pe care acesta o are în utilizarea sa performativă” – spre deosebire de sensul non performativ, distinct de semnificația verbului în utilizarea sa performativă; astfel, pentru verbul *ordonner* („a ordona”), „mettre en ordre” („a pune în ordine”) este un **sens non performativ**, iar „donner un ordre” („a da un ordin”) este un **sens performativ**, în măsura în care este actual nu numai în enunțuri performative, ca: *Je vous ordonne de sortir*, ci și în enunțuri non performative, ca: *Il nous a ordonné de sortir*.

Derivarea delocutivă ar comporta atunci două etape: (1) utilizarea metaforică a unui verb de sens inițial non performativ, într-o expresie performativă și (2) apariția utilizărilor non performative ale aceluiași verb, cu sensul (derivat în discurs) pe care-l avea în expresia performativă. În cazul verbului *ordonner*: (1) fiind dat verbul *ordonner* cu sensul de „mettre en ordre” („a pune în ordine”), enunțul performativ *J'ordonne que* ar reprezenta, inițial, o utilizare metaforică a acestui verb de sens non performativ („pun în ordine” → „dispun să...”, interpretat, în discurs, ca: „dau ordinul să...”); (2) pornind de la această utilizare metaforică, verbul ar apărea, tot cu sensul de „a da un ordin”, și în enunțuri non performative de tipul: *Il ordonne que...* Sensul performativ propriu-zis se naște odată cu emanciparea interpretării de utilizarea performativă.

În această ipoteză, pe care François Récanati o numește „conjectura lui Ducrot” (Récanati 1979), **sensul performativ** al verbului continuă să fie **derivat** din folosirea performativă – ca și în versiunea Ducrot 1972 – dar **dintr-o utilizare performativă în care verbul nu are încă sens performativ** (cf. Larcher 1985: 191).

## 2.2. Noțiunea de autodelocutivitate. Derivarea autodelocutivă ca derivare semantică (Benoît de Cornulier 1976)

Benoît de Cornulier subliniază (de Cornulier 1976: 116-117) ambivalența conceptului benvenistian de delocutivitate:

- delocutivitatea pare a fi definită de Benveniste atât ca **proces diacronic** (în măsura în care se evoca problema „creării” verbelor delocutive), cât și ca **proces sincronic** (în măsura în care analiza propusă se referea explicit la punctul de vedere „funcțional” (cf., pentru ambele idei, Benveniste 1966: 279); pasajul referitor la trăsătura distinctivă a delocutivelor de a se afla cu baza lor nominală într-o relație de tip „a spune” (vs „a face” – cf. Benveniste 1966: 285) este de asemenea menționat în sprijinul tezei că derivarea delocutivă ar fi prezentată de Benveniste ca „regulă de productivitate lexicală” operând în sincronie (de Cornulier 1976: 117);
- delocutivitatea **opune o categorie a limbii** (denominativele), **unei categorii a discursului** (delocutivele) – ceea ce ar constitui

„caracteristica cea mai surprinzătoare a cuplului denominativ/ delocutiv (de Cornulier 1976: 117).

Analiza delocutivă „standard” a verbului *salutare* (ca derivat nu din substantivul *salus*, *-tis*, ci din formula de discurs *salus!*) ar suscita, după B. de Cornulier, două serii de dificultăți:

- dificultăți de ordin morfologic: cum s-ar explica dispariția mărcii de nominativ *-s*?
- dificultăți de ordin semantic: atribuirea valorii „a spune” (vs „a face”) sufixului utilizat (oricare ar fi acesta) n-ar fi independent motivată.

De unde ideea că „cel puțin o etapă” ar fi scăpat analizei inițiale.

Pornind de la unul din argumentele lui Benveniste în favoarea analizei verbului *salutare* („a saluta”) ca delocutiv derivat dintr-o „sintagmă în care forma nominală [*salus*, *-tis*] este actualizată ca „termen de pronunțat” [*salus!*]”, deci ca „locuțiune formulară”, argument ce se sprijină crucial pe „dublul statut al [numelui] *salus*” (de unde existența, în latină, atât a expresiei *salutem dare* cu sensul de „a salva”, cât și a expresiei *salutem dare* cu sensul de „a saluta”) (Benveniste 1966: 278-279, *apud* De Cornulier 1976: 117), B. de Cornulier își propune să clarifice noțiunea de „sintagmă în care o formă nominală este actualizată ca „termen de pronunțat””, explorând relația dintre expresiile *salutem dare* (evocată de Benveniste), și respectiv *dicere*: „*salus!*”, *dicere* „*salutem*”, și *\*dare* „*salus!*” (unde *salus!* ar apărea indubitabil ca „termen de pronunțat”, dar care este probabil incorectă și în orice caz neatestată în latină).

Din faptul că **substantivul *salus*** apare la acuzativ, **în expresia *salutem dare*** (cu sensul de „a saluta”), putând chiar să-și schimbe cazul prin pasivare, autorul deduce că avem de-a face nu cu o formulă de discurs, ci cu un **adevărat substantiv** [unitate pertinentă la nivelul limbii]. Dacă nu sunt luate în considerare decât cazurile în care acest substantiv desemnează un **salut realizat cu ajutorul unei expresii de tipul *salus!*** („*salut!*”) – cum sugerează analiza benvenistiană comentată, atunci mecanismul derivării delocutive ar putea fi menținut, dar referitor la substantivul *salus* (nu la verbul derivat din „formula de discurs” provenită din acesta): **substantivul *salus*, *-tis* ar desemna, în expresia *salutem dare* („a saluta”) o formă de utilizare a lui însuși, ca locuțiune de discurs :**

*Salus*<sub>1</sub> = „sănătate” → *Salus*<sub>1</sub>! (= „sănătate!”) → *salus*<sub>2</sub> (= „urare de sănătate, salut”).

Această „**derivare autodelocutivă**” este de la bun început definită ca derivare de tip semantic (extensie semantică: „nici un nou cuvânt nu a fost format, ci cuvântul *salus*, *-tis* a câștigat un nou sens” (De Cornulier 1976: 118)).

Cât despre verbul *salutare* (cu ambele sale accepții de „a salva” și de „a saluta”), el va fi acum tratat (din punct de vedere morfologic) ca (simplu) denominativ format din *salus*, *-tis* (ceea ce rezolvă problema dispariției mărcii *-s*): celor două valori ale substantivului *salus* („sănătate”/„salvare” și respectiv „urare de sănătate”/ „salut”) i-ar corespunde cele două sensuri ale verbului derivat; aceasta revine la a analiza sensul de „a saluta” al verbului denominativ ca derivat din sensul autodelocutiv al substantivului-bază *salus*<sub>2</sub> (= „urare de sănătate, salut”).

Odată postulată derivarea autodelocutivă, **mecanismul delocutivității** însesi va fi **extins** la alte verbe decât cele vizate de Benveniste – în particular, la **verbe non performative cu baza interjectivă sau onomatopeică**: *humer* („a face hmm”), *sniffer* („a face sniff” sau „a spune sniff”), analizate ca delocutive în urma dublei relativizări a (1) distincției (metalingvistice ?) a *spune/ a face*, după modelul propozițiilor incidente de tipul *fait-il* (=face el)/*fit-il* (făcu el), în contexte ca: *oui, fit-il* din limba naturală), și (2) a distincției între baze noționale (substantive utilizate ca „locuțiuni” de discurs) și baze non noționale (interjecții, onomatopee); totodată, mecanismul va fi extins și la **alte părți de vorbire decât verbele**:

- la **substantive delocutive fără verb corespondent**, ale căror forme de plural le atestă caracterul inanalizabil (*adieu* [<à Dieu]/ *adieux* (vezi expresia *faire ses adieux*), *bonjour* [<bon jour]/ *bonjours* (\*bonsjours) – ca în expresia *faire à quelqu'un de grands bonjours*);
- la **epitete delocutive** de tipul *un sacré/ foutu/ satané/ maudit* [Nume], care nu restrâng, în mod obiectiv, extensia numelui (*un maudit Français* („un blestemat de francez”) nu înseamnă de fapt decât „un francez”, dar desemnează o persoană pe care locutorul o va fi blestemat-o performativ (spunându-i: *te blestem*))...

### 2.3. Delocutivitatea generalizată (Anscombe 1979 - 1985).

Intr-o serie de studii etalate pe mai mulți ani (1979-1985), Jean-Claude Anscombe a criticat conceptul benvenistian de delocutivitate, propunând o sistematizare și o extensie a noțiunii, pe care o numește explicit „delocutivitate benvenistiană”, prin introducerea „delocutivității generalizate”.

#### 2.3.1. Critica noțiunii de „delocutivitate benvenistiană”

Jean-Claude Anscombe se delimitează (cf. Anscombe 1985a) de o serie de aspecte ale teoriei benvenistiene, referitoare îndeosebi la:

- la statutul verbului *dire* (=a spune), în definiția unui verb delocutiv („a spune „X”): este vorba despre verbul francez *dire*? de o noțiune metalingvistică, opusă noțiunii corelative de A FACE (care intervine în definiția verbelor denominative)?<sup>6</sup>
- la noțiunea de „locuțiune”, insuficient precizată în textul benvenistian; Anscombe 1985a propune noțiunea de **formulă**, definită ca (1) expresie specializată în realizarea unui ritual social (*merci, s'il vous plaît, bonjour*), (2) a cărei enunțare nu are un scop declarat informativ, (3) care este lipsită de conținut descriptiv (având o valoare de folosință pur acțională), (4) a cărei enunțare se prezintă ca impusă de situație, și (5) care constituie finalizarea unui proces diacronic de lexicalizare (formula *je vous en prie* cu sensul de „pentru puțin” (ca răspuns la *merci*) nu poate fi pusă la plural fără a-și pierde sensul formular, spre deosebire de expresia performativă omonimă, cu sensul de „vă rog/cer să o faceți” (syn.: *je vous le demande*); distincția între „locuțiune” (în sensul lui Benveniste) și „formula [performativă]” astfel definită va avea drept

<sup>6</sup> Ii revine lui J.-Cl. Anscombe meritul de a fi formulat în termeni expliți această problemă, abordată în Cornulier 1976 sub specia contrastului *dire/faire*, fără precizarea pertinentei unei disocieri clare a factorilor lingvistici (expresii din limba naturală) și respectiv metalingvistici (explicarea/ descrierea funcționării acestora).

consecință eliminarea verbelor citative de tipul *tutoyer*, *vouvoyer*, dintre verbele delocutive;

- la statutul sincron și/ sau diacronic al derivării delocutivului dintr-o „locuțiune de discurs” (problemă de morfologie derivațională sau de semantică?);
- la aria de aplicare a mecanismului „derivării din locuțiuni”: există și alte delocutive decât verbele?<sup>7</sup>

### 2.3.2. Definirea noțiunii de „delocutivitate generalizată”

Delocutivitatea generalizată este definită ca trecere de la un lexem, la o formulă (delocutivitate formulară), urmată de reconvertirea formulei astfel obținute, într-un (alt) lexem (delocutivitate lexicală) – cf. Anscombe 1979 a,b.

Exemplu: Etapa A: *Salus*<sub>1</sub> = „sănătate” [termen descriptiv: lexem] / Etapa B *Salus*<sub>1</sub>! (= „sănătate!”) [folosire formulară a termenului descriptiv] / Etapa C: *salus*<sub>2</sub> (= „act realizat când spui *Salus*<sub>1</sub>!” (= „sănătate!”): urare de sănătate, salut”) [lexem derivat, desemnând actul realizat când rostești formula derivată în etapa B] / Etapa D: *Salus*<sub>2</sub> ! (= „Salut!”) [relectura formulei derivate în B, prin prisma actului desemnat de lexemul derivat în C]

→ **delocutivitate formulară:** care convertește un lexem, într-o formulă.

/ Etapa E: *salus*<sub>3</sub> = „act realizat spunând *Salus*<sub>2</sub> !” [relectura formulei performative derivate în D, ca lexem desemnând actul realizat când o rostești]

→ **delocutivitate lexicală:** care convertește o formulă, într-un lexem.

Etapile A-E = **delocutivitate generalizată.**

### 2.3.2. Repere de bibliografie comentată:

- Derivarea delocutivă ca derivare ilocuționară (Anscombe 1980).
- Marcator de derivare ilocuționară = delocutiv formular (Anscombe 1981).
- (Re)integrarea verbelor derivate din forme onomatopoeice și interjecții, în clasa delocutivelor (Anscombe 1985b)<sup>8</sup>.
- Excluderea verbelor fără semnificație ilocuționară, din aceasta clasă : verbe citative (*tutoyer/ vouvoyer, dire tu/ vous, appeler qqn Monsieur*) vs verbe delocutive – cf. Anscombe 1985a.

<sup>7</sup> Ultimele două aspecte au făcut și obiectul criticilor lui B. de Cornulier (art. cit).

<sup>8</sup> Noțiunile de interjecție și onomatopee sunt validate nu atât formal, cât funcțional.

Distincția **forma/ funcție** se aplică ambelor categorii (de Cornulier 1976 : 119, note 1 vorbește de « utilizare » vs « formă », à propos de *merci !*, analizat de Benveniste ca « locuțiune » vs interjecție (criteriu formal), dar perceput în sincronie ca interjecție (cf. dicționare precum Larousse)).

Anscombe 1985b arată că, spre exemplu, verbul englezesc *to boo* (explicit eliminat de Benveniste dintre verbele candidate la delocutivitate), deși format dintr-un radical onomatopoeic (imitație a mugetului vacii), își derivă sensul nu din **funcția** onomatopoeică, ci din **funcția** semnificativă (*signifiante*) a acestui radical (*boo !* ca interjecție **semnificând convențional** ceva de tipul « afară ! », « vaea ! »).

### 3. Concluzii (pe scurt):

- Delocutivitatea este (re)definită ca fenomen semantico-enunțiativ mai degrabă decât pur morfologic.
- Conceptul benvenistian de delocutivitate este extins, de posteritatea lui Benveniste, la alte părți de vorbire (substantiv, adjectiv, ...).
- În ceea ce privește verbele delocutive propriu-zise, clasa este extinsă la derivate din baze onomatopice și/ sau interjective, corelativ cu restrângerea la delocutivele ilocuționare.
- Delocutivitatea este înțeleasă ca manifestare particulară a unui mecanism mai general : „metalimbajul natural” (Larcher 2003).

### 4. Bibliografie

#### 4.1. Bibliografie minimală (în ordine alfabetică)

- ANSCOMBRE, Jean-Claude (1979a) – „Délocutivité généralisée et rapports syntaxe/ sémantique”, *Recherches linguistiques* 8: 5-43.
- ANSCOMBRE, Jean-Claude (1979b) – „Délocutivité benvenistienne, délocutivité généralisée et performativité”, *Langue Française* 42: 69-84.
- ANSCOMBRE, Jean-Claude (1980) – „Voulez-vous dériver avec moi?”, *Communications* 32: 61-124.
- ANSCOMBRE, Jean-Claude (1981) – „Marqueurs et hypermarqueurs de dérivation illocutoire: notions et problèmes”, *Cahiers de linguistique française* 3: 75-125
- ANSCOMBRE, Jean-Claude (1985a) – „De l'énonciation au lexique: mention, citativité, délocutivité”, *Langages* 80: 9-34.
- ANSCOMBRE, Jean-Claude (1985b) – „Onomatopées, délocutivité et autres blablas”, *Revue Romane* 20: 169-207.
- **BENVENISTE, Emile (1966) – *Problèmes de linguistique générale, I, Paris: Gallimard.***
- CORNULIER, Benoît de (1976) – „La notion de dérivation délocutive”, *Revue de linguistique romane* 40: 116-143.
- DUCROT, Oswald (1972) – *Dire et ne pas dire*, Paris: Hermann (a doua ediție 1980).
- DUCROT, Oswald (1975) – „Je trouve que”, *Semantikos* 1: 1.63-88. Reluat în: O. Ducrot *et al.* (1980) – *Les Mots du discours*, chap. 2, 57-92, Paris: Minuit.
- DUCROT, Oswald (1977) – „Illocutoire et preformatif”, *Linguistique et Sémiologie*, 4: 17-53, Lyon: Presses Universitaires. Reluat în: Ducrot 1980 (1972): 57-92.
- DUCROT, Oswald (1980) – „Analyses pragmatiques”, *Communications* 32: 11-60.
- DUCROT, Oswald (1984) – *Le dire et le dit*, Paris: Minuit.
- RÉCANATI, François (1979) – „Encore un mot d'excuse”, *Semantikos* 3: 27-44.

#### 4.2. Sinteza problematicii:

- LARCHER, Pierre (2003) – „La dérivation délocutive. Histoire d'une notion méconnue”, *Historiographia Linguistica* XXX: 3.389-406.

#### 4.3. Alte referințe:

- DIMITRESCU, Florica (1961) – „Despre verbele « delocutive »”, *Studii și Cercetări Lingvistice* 3.: 307-311.
- DIXON, R. M. W. (1977) – „Delocutive verbs in Dyirbal”, in Paul J. Hopper (ed.), *Studies in Descriptive and Historical Linguistics: Festschrift for W. P. Lehmann*, 21-38. Amsterdam: Benjamins.

- HILLERS, Delbert R. (1967) – „Delocutive verbs in Biblical Hebrew”. *Journal of Biblical Literature and Exegesis* 86: 10.320-324.
- FLEISCH, Henri (1968) – *L'arabe classique: esquisse d'une structure linguistique*, Nouvelle édition, revue et augmentée, Beyrouth: Dar el-Mareq Editeurs.
- FLEISCH, Henri (1979) – *Traité de Philologie arabe*, Vol. II: *Pronoms, morphologie verbale, particules*, Beyrouth: Dar el-Mareq Editeurs.
- LARCHER, Pierre (1985) – „Vous avez dit délocutif?”, *Langages* 80: 99-124.
- LÉTOUBLON, Françoise (1980) – „Le vocabulaire de la supplication en grec: Performatif et dérivation délocutive”, *Lingua* 52: 325-336.

#### 4.4. Studii aplicative mai recente:

- TIGAY, Jeffrey H. (1999) – „Some more delocutive verbs in Hebrew”, in Robert Chazan, W.W. Hallo, & L.H. Schiffman (eds.), *Ki Baruch Hu: Ancient Near Eastern, Biblical and Judaic Studies in Honor of Baruch A. Levine*, 407-410, Winona Lake, Indiana: Eisenbraun.
- ZAGAR, Igor Z. (1988) – „Aspect et performativité en slovene: Plaidoyer pour une hypothèse délocutive”, *Acta Linguistica Hungarica* 38: 275-287.
- NIINISTÖ, Kati (2001) – *Älä muruttele minua! Suomen kielen delokutiivisesti johdetut verbit* ["Don't you 'darling' me!": Delocutive verb derivation in Finnish], M.A. thesis, Dept. of Finnish, University of Helsinki.